

Яремчак М. О., Гордєєва-Герасимова Л. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ**

За умов економічної кризи, що триває в Україні, комерційні підприємства стикаються з значними фінансовими труднощами. Адаптація до швидко змінюваних умов ринку та своєчасне ухвалення ефективних управлінських рішень стали критично важливими. Підприємствам необхідно оптимізувати свої бізнес-процеси, скорочувати зайві витрати, шукати нові джерела фінансування та забезпечувати стабільний рівень ліквідності. Одним із ключових аспектів фінансового управління є ефективне керування оборотними засобами. Вирішення проблеми управління оборотними засобами є важливим аспектом забезпечення фінансової стабільності й конкурентоспроможності підприємств [1].

Оборотні засоби – це ресурси, які забезпечують постійність виробничого процесу та реалізацію продукції. Ефективне управління цими засобами є критичним для підтримання фінансової стабільності підприємства, особливо в умовах кризи. Вони виступають основою для безперебійного функціонування підприємства, забезпечуючи гнучкість у процесі прийняття управлінських рішень. Раціональне використання фінансових ресурсів, оптимізація запасів, контроль дебіторської заборгованості та управління грошовими потоками мають вирішальне значення для забезпечення стабільної діяльності компаній. Недостатній рівень оборотного капіталу може призвести до дефіциту коштів, проблем із постачальниками та кредиторами, а надмірний обсяг невикористаних активів – до їх неефективного використання та втрати фінансової гнучкості.

В умовах економічної нестабільності підприємства стикаються з ризиком втрати фінансової ліквідності через зниження доходів і нестабільність постачань. Це вимагає пошуку інноваційних підходів для забезпечення ефективного використання оборотних засобів. Криза також загострює необхідність зменшення терміну оборотності для швидшого відновлення ресурсів.

Оборотність – це показник, який демонструє, як швидко підприємство використовує свої оборотні засоби для забезпечення виробничого процесу і продажу продукції. Він може розраховуватися через кількість оборотів за певний період

або через середній час одного обороту (в днях). Наприклад, якщо оборотність висока, це означає, що ресурси швидко проходять цикл «купівля матеріалів-виробництво-продаж», і підприємство швидко отримує дохід. Ефективне управління оборотністю включає декілька напрямів: використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації процесів управління, що дозволяє зменшити вплив людського фактору та прискорити обробку даних; оптимізація складських запасів шляхом аналізу попиту та уникнення накопичення надлишкових матеріалів; підвищення ефективності роботи з дебіторською заборгованістю.

В результат зниження оборотності основних засобів здійснюється:

- 1) покращення ліквідності – швидший цикл оборотності дозволяє підприємству частіше отримувати надходження коштів, що покращує фінансову ліквідність;
- 2) зменшення ризику заморожених ресурсів – якщо ресурси довго перебувають у вигляді запасів чи незавершеного виробництва, це може викликати фінансові затримки, а зниження оборотності допомагає уникати таких проблем;
- 3) оптимізація складських запасів – зменшується необхідність утримувати великі запаси, що економить витрати на зберігання;
- 4) швидке реагування на ринкові зміни – коротші цикли оборотності дозволяють підприємству гнучкіше адаптуватися до змін попиту.

В процесі здійснення керуванням оборотними засобами необхідно забезпечити баланс: з одного боку, знижувати оборотність для покращення ефективності та гнучкості, з іншого – не довести підприємство до нестачі матеріалів чи фінансових ресурсів. Це складне завдання, але при правильному управлінні результати будуть помітними. Регулярний аналіз ключових показників, таких як оборотність активів, швидкість погашення дебіторської заборгованості та рентабельність ресурсів, дозволяє виявити слабкі місця та оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі. Систематичний підхід до моніторингу сприяє впровадженню коригувальних дій для досягнення максимального комерційного ефекту. Зокрема, прогнозування грошових потоків дозволяє забезпечити їх раціональне використання, запобігти фінансовим труднощам та підвищити економічну ефективність підприємства навіть за складних умов [2].

Отже, ефективне управління оборотними засобами є ключовим фактором стабільного функціонування підприємства в умовах економічної кризи. Застосування комплексного підходу, що включає автоматизацію процесів,

оптимізацію складських запасів, підвищення контролю за дебіторською заборгованістю та систематичний моніторинг фінансових показників, дозволяє зменшити ризики і забезпечити швидку адаптацію до змін зовнішнього середовища. Раціональне фінансове планування сприяє максимізації використання ресурсів та досягненню конкурентних переваг на ринку. У підсумку, впровадження запропонованих рішень допоможе компаніям не лише вижити у складних економічних умовах, але й забезпечити сталий розвиток.

Список використаних джерел:

1. Дробішева О.О. Роль виробничих засобів у виробничому процесі підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Випуск 2(02). С. 19–24. URL: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/evzdia_2016_2_19.pdf.
2. Заграй В.О. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства. Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету: збірник доповідей. Вінниця: ВНТУ, 2018. С. 3019–3023. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21092/4816.pdf>.

Д-р екон. наук Яровенко Т. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ АДАПТАЦІЙНИХ ЗМІН

Причиною зниження конкурентоспроможності та банкрутств підприємств у сучасних умовах є їх неможливість адаптуватися до динамічних змін. Шляхом виходу підприємств з кризи та потенціалом зростання фінансових результатів їх діяльності визначено інноваційний розвиток у достатніх темпах та масштабах. Інноваційний розвиток є прогресивним, заснованим на використанні науково-технічних досягнень в умовах цифрового суспільства. На думку Ємельянова О. Ю. цей тип розвитку суб'єкта господарювання представляє собою стійкі зміни внутрішніх властивостей, що обумовлені впровадженням нововведень та зміни його функціональних властивостей, внаслідок яких відбувається зростання економічного потенціалу з реалізацією набутих економічних можливостей [1]. Пілецька С.Т. та Ткаченко Є.В. наголошують, що інноваційний розвиток підприємства є сукупністю відносин, які виникають у ході цілеспрямованого